

KYRKBLADET

Församlingsblad för Romaklosters pastorat

Nr 1. 2017

27 november 2016 – 26 februari 2017

Svenska kyrkan
ROMAKLOSTERS PASTORAT

EVANGELISKA
FRIKYRKAN

Många goda skäl

Jag har ett roligt och spännande jobb! Ibland är det förstås tungt och svårt. Men ofta är uppgifterna utmanande och lärorika. En arbetsuppgift som dock inte är så rolig är att som kyrkoherde skriva på och bevilja ansökningar om utträde ur Svenska kyrkan. Naturligtvis är det upp till var och en att själv avgöra. Det finns många olika skäl för valet att gå ur och likaså många skäl för att finnas kvar eller gå med.

Jag tänker att det är viktigt att påminna om några av alla de goda skäl som finns för att fortsätta vara en del av kyrkan.

Ett skäl är all fantastisk musik som ljuder i våra valv. Möjligheten att sjunga i kör som barn, ungdom eller vuxen. För många är körens gemenskap omistlig. Kyrkan är många gånger den mötesplats som bryter vår ensamhet. Utöver körgemenskap finns till exempel soppluncher, kvartersträffar och samtalsgrupper.

Ett annat skäl är vårt kulturarv, att vara med i ansvaret för att bevara och underhålla våra unika, vackra medeltida kyrkor.

När livet vacklar erbjuder kyrkan stöd. I stunder av kris och svårigheter finns hon som en fast punkt. Ljuständning, samtal och stillhet kan vara just det som får oss att inte sjunka ända till botten. Likaså att man vid behov kan ringa jourhavande präst genom kyrkans telefonsjälavård.

Att få vigas i kyrkan. Att få döpa sitt barn där och att få avsluta livet med en kyrklig begravning. Det känns för många av oss självklart och dessa kyrkliga handlingar är även de ett gott skäl.

En annan viktig del är kyrkans barn- och ungdomsverksamhet där vi talar om alla människors lika värde, där vi strävar efter att se och bekräfta var och en och där vi många gånger kan vara en plats där vi vare sig måste tävla eller prestera utan faktiskt bara vara. Konfirmandåret är något speciellt. Att under det året få ställa de stora frågorna om livets ursprung och mening ger trygghet inför livet som vuxen.

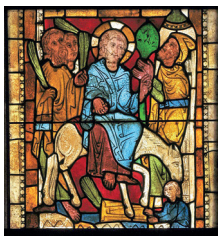
Till sist längtan efter att fira gudstjänst i kyrkorummet, sjunga psalmer, lyssna till bibelordet och predikan, tända ljus och be. Att fira den heliga måltiden tillsammans. Och att då också minnas det som julen handlar om. Det är goda skäl.

Jag tänker att inget skäl är bättre än något annat. Och oavsett medlemskap står alltid kyrkans portar öppna! Gud föddes hit till vår jord för varenda en!

Hoppas vi ses!
Med önskan om en
fridfull jul och ett
välsignat, gott nytt år,
Kh Pernilla Cramnell

Ett nådens år

*Hosianna
Davids son!
Välsignad är
han som kom-
mer i Herrens
namn. Hosi-
anna i höjden!*

När Jesus rider in i Jerusalem på första advent hörs ropen längs gatorna, jublet stiger bland folket. Han rider på en åsna och allt det som texterna förmedlar till oss om detta är mycket välbekant för många. Men advent är mer än så, för även hos oss här på Gotland 2016 kan sången stiga och jublet höras. Jesu intåg i människors liv är inte någonting som är bundet i tid och rum. Det är inte bara någonting som hände då, i en annan tid och på en annan plats, och våra Hosianarop är inte heller bara en upprepning eller en dramatisering av det som hände då, en gång för länge sedan.

Jesus kommer till oss, han kommer med samma sak till oss som han kom med då. Han kommer för att förkunna nåd för folken och för att förkunna att Gud har förbarmat sig och han hör våra rop, precis som han gjorde då. Han hör ditt och mitt Hosianarop. Hosianna, ropet som är en hyllning men också en längtan, en bön om befrielse. Hosianna betyder: *Kom Herre, och rädda oss från*

all vår nöd, vår ofrid. Eller som man förr brukade översätta det: *Ack Herre fräls, ack Herre låt väl gå.* Vad som finns i ditt Hosianarop det vet bara du, men låt det ropet höras, ljuda genom hela det nya kyrkoåret.

Det nya kyrkoår som nu ligger framför oss är ett nådens år som Jesus kallar oss att vara delaktiga i. Ett nådens år med befrielse för de fångna, upprättelse för de förtryckta och helande för allt det som är trasigt. Här har vi ett ansvar och en uppgift. Det är också din och min uppgift att se till att det år som nu ligger framför oss verkligen blir ett nådens år. Själva klarar vi inte av det, försöker vi med det så kommer vi att misslyckas. Därför stiger vårt Hosianna mot höjden, för hjälpen den kommer från Herren.

Vi får fira advent, ropa till honom som alltid hör oss och bereda plats för ett nytt nådens år i kyrkan, i världen och i våra liv.

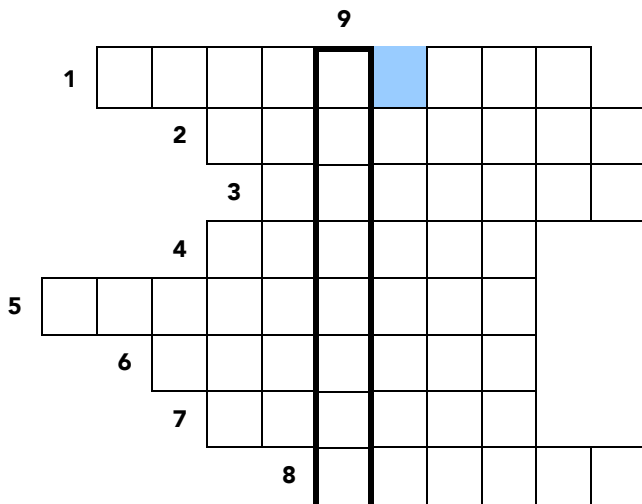
*Gör dina portar vida för Herrens härlighet.
Se, folken kring dig bida att nå din salighet.
Kring jordens länder alla
ska denna lovsång skalla:
Välsignad vare han som kom i Herrens namn.
(Sv. ps. 103:3)*

Helena Stenhammar
Komminister, Östergarns församling

KYRKBLADET kommer ut med fyra nummer per år. Ansvarig utgivare: Pernilla Cramnell, kyrkoherde i Romaklostets pastorat. Redaktion: Olle Jonsson, församlingsassistent och vaktmästare i Dalhems församling, Janne Manni, komminister i Barlingbo, Rune Olofsson, komminister i Vänge församling och Per Olof Sahlberg, pastor i Elmforsamlingen. Foto där inte annat anges: Helena Duveborg. Layout: Helena Duveborg. Illustrationer: Susanne Engman. Omslag: Julbön i Bara ödekyrka 2015. Tryck: Ivisby tryckeri, 2016.

Vinnande Vetande

Julen är ju gåvornas tid och därför har krysset den här gången temat Gåvor. Du behöver den senaste bibelöversättningen, *Bibel 2000* för att lösa krysset. På nätet finns bibeln att läsa på www.bibeln.se.

1. Vad är Guds gåva enligt *Romarbrevet* 6:23?
2. Innan gåvan lämnas inför altaret uppmanas vi att göra detta, om det finns något ouppklarat med någon. *Matteus* 5: 23–24.
3. En av stjärntydarnas gåvor. *Matteus* 2:11.
4. Jordens kungar gav Salomo gåvor på grund av denna egenskap. *1 Kungaboken* 4:34.
5. I templet fanns Hanna som var utrustad med en sådan gåva. *Lukas* 2:36.
6. En av dem som fick dyrbara gåvor. *1 Moseboken* 24:53.
7. Pappa Jakob uppmanade söner att ta med fina gåvor till Egypten. En passar in här. *1 Moseboken* 43:11.
8. Neka ingen en sådan gåva om du har möjlighet att hjälpa. *Ordspråksboken* 3:27.
9. En av de gåvor som ges av nåd. *Romarbrevet* 12:6–8.

Du behöver inte skicka in hela krysset för att ha chans att vinna ett presentkort värt 150 kr på Bokcaféet Porten i Visby. Det räcker att du skriver nyckelordet på fråga 9 (de lodrätta markerade rutorna) på ett vykort eller brev och sänder det till: "Vinnande vetande", Östergarns prästgård, 623 68 Katthammarsvik senast den 27 januari 2017.

Nyckelordet vi sökte i vårt förra kryss var **KÄRLEKENS**.
Vinnare blev Karin Hammar, Line i Hörsne. Presentkort kommer på posten.

Bara socken och ödekyrka

Bara socken ligger längst norrut i Roma-klosters pastorat. Under många år var Hörsne med Bara ett begrepp, men 1996 kan man säga att socknen återuppstod

under eget namn. Intressant är att socknen på 1600-talet utgjorde gräns mellan medeltredingen och nordertredingen, de fyra sydligaste gårdarna tillhörde Lina ting medan de två nordligaste tillhörde Bäls ting.

Vid mitten av 1200-talet byggde Baraborna en egen kyrka. Just vid den tiden var Gotland som rikast, men redan vid början av 1300-talet gick konjunkturen ner, varvid bönderna fick svårt att försörja sin präst och underhålla sin kyrka. Vid reformationen på 1500-talet ändrades förutsättningarna ytterligare. Under katolsk tid levde prästerna i celibat men efter reformationen skulle sockenborna försörja en hel familj. Intressant är att alla ödekyrkor på ön – Bara, Elinghem och Gann – blir öde ungefär vid samma tid.

1588 begär Baraborna att få rusta upp sin kyrka men får stränga tillsgelser av biskopen att de först måste sluta med sina förkristna riter uppe på berget. Ingen upprustning skedde och på 1700-talet plockades kyrkklockan ner och flyttades till Hörsne kyrka. Det

Foto: Malin Wernström

var något som länge skapade en viss osämja mellan de båda socknarna.

Bara ödekyrka är trots sitt namn inte öde. Kyrkogården har använts som begravningsplats hela tiden även om det under senare tid tagits beslut om att endast urnor får gravsättas där.

Även kyrkobyggnaden har fått nytt liv på senare år. Musikprogram och gudstjänster firas där framförallt sommartid, men sedan 2007 hålls det även julbön i ruinen på julaftonskvällen.

Text: Olle Jonsson

Våra kyrkomusiker

I Romaklostets Pastorat finns det ett stort utbud av gudstjänster, konserter och andra musikaliska tillställningar under året. Musiken ljuder även under alla förrättningar och det övas i våra barn och vuxenkörer. Vad vore vi då utan våra musiker? Här får ni en överblick av vilka som arbetar hos oss.

Janne Ahlström Jag delar min tjänst med Karin Bromö och tjänstgör mest i Akebäck, Barlingbo, Endre, Follingbo och Hejdeby kyrkor. Jag arbetar deltid som kantor sedan 1999 och jobbar också som musiklärare i Klintehamn och som månskensbonde i liten skala. Är ledare för Campanakören, Melinska kapellet och Campanellerna. Musiken har alltid funnits i mitt liv. Med bandet "Helens och Raukarna" åren 1976 till 2003 blev det mycket spelande också på fastlandet.

Karin Bromö Jag är vikarierande kantor i det som var gamla Roma Pastorat och delar min tjänst med Janne Ahlström. Jag är mestadels i Roma och Björke kyrkor. Jag leder Roma/Björke-kören vilket jag tycker är väldigt roligt. Jag trivs med att kantorsjobbet är så varierat. Jag gillar många olika sorters musik, spelar mycket folkmusik och lyssnar gärna på körsång.

Per Farinder Jag bor i Viklau och har jobbat som kantor i Vänge församling sedan 1990. Jag tjänstgör i Buttle, Guldrupe, Halla, Sjonhem, Viklau och Vänge kyrkor. Jag delar min deltidstjänst som kantor med en tjänst i butiken Granngården i Visby. Sedan 1994 leder jag Vänge pastoratskör (VP-kören) vilket är mycket roligt.

Lena Haglund Jag jobbar som kantor i Östergarns församling sedan fyra år och leder också Östergarns barnkör och Kyrkis. Jag lyssnar gärna på Mozart, Bach och Tchaikovsky.

Jens Friis Hansen Jag flyttade 2013 för andra gången från Skåne till Gotland med min familj (hustru Minna och barnen Ella, Lykke och Ibb). Första gången var 2001 då jag gick på Tonsättarskolan i Visby. Jobbar i pastoratet som vikarierande körledare för Kräklingbo Manskör sedan våren 2015. Är ljudkonstnär och sångare, vilket innebär att jag jobbar med att komponera, producera, framföra och även undervisa i musik i alla möjliga sammanhang: modern dans, teater, film, mm.

Sofia Lilja Östergarns kyrkokör är min första kör på Gotland, i öns kyrkor har jag tidigare bara synts som körsångare och solist. Jag har ett brinnande intresse för röstteknik och hur och varför olika röster låter olika. Att få leda en kör med så erfarna och rutinerade sångare är en ynnest, och jag tror aldrig att jag själv sjungit i en kör med lika vänlig och glad stämning. Oavsett tidigare körvana välkomnar vi nya sångsugna medlemmar. Sång är en lek med luft, kom och lek med oss!

Lena Nordahl Jag har arbetat som kantor i Dalhems församling i fyrtio år. Jag är dessutom utbildad "Kimbare". Att "kimba" är en gammal gotländsk tradition vilket innebär att man slår med stenar på kyrkklockan på ett musikaliskt vis varje afton såsom julafton och påskafton och ibland också i samband med vigslar.

Barbro Olofsson Sedan 2015 är jag kantor i Dalhem och Vänge församlingar och tjänstgör där i tillsammans elva kyrkor. I Vänge vikarierar jag för Hillevi Knutas. Jag har tidigare varit ordinarie kantor i Vänge och i Garda. Utöver gudstjänster och förrättningar i båda församlingarna leder jag barn- och ungdomskörerna, ungdoms- orkestern Dragonflies i Vänge och Damkören i Dalhem.

Församlingsnytt Dalhems församling

Dopgudstjänster

- 17/9 ELVIN Karl Petter Pettersson,
Hörsne kyrka
- 8/10 SIGGE Allan Arne Lindvall,
Ekeby kyrka
- 15/10 ALICIA Eva Elisabet Hansson,
Dalhems kyrka
- 15/10 ZACKARIAS Frans Johan
Hansson, Dalhems kyrka

Vigselsgudstjänster

- 23/7 Frida Tennstedt & Johan Pet-
tersson, Västerhejde kyrka
- 8/10 Annica Molin & Niklas Lenn-
ström, Hörsne kyrka
- 12/11 Beatrice Wessman & Alexan-
der Nyman, Dalhems kyrka

Begravningsgudstjänster

- 28/10 Tommy Lindvall
Dalhems kyrka

Familjegudstjänsten 27 november (första advent) är flyttad från Dalhem till Halla kyrka

där vi firar med Vänge för-
samling klockan 10. Dalhems och Vänges
barngrupper medverkar. Efter gudstjäns-
ten serveras kyrkkorv och kaffe.

På kvällen den första advent är det
musikgudstjänst i Dalhems kyrka kl. 19 med
Karolina Lyngstad och Barbro Olofsson.

Adventskonsert med Officerskören 4 december

Officerskören gästas Dalhems kyrka med
sin adventskonsert **söndagen den
4 december kl 19** med Malin Martis som
solist och Gudrun Wessman som organist
samt en stråkensemble.

Kyrkans Ungas julmarknad 3 december

Ungdomarna har bakat och fixat diverse
saker under hösten som de nu säljer för att
bekosta verksamheten. Kom införbi Dalhems
församlingshem någon gång mellan klockan
10 och 14 och ge ungdomarna ditt stöd!
Kaffeservering och lotteri.

Luciafirande i Dalhem

Röda korset anordnar
luciafirande den
**10 december klockan
18 i Dalhems kyrka.**

Traktens barn med pastoratets ung-
domskör i spetsen sjunger nya och gamla
luciasånger. Kaffe i bygdegården.

Julsånger med Dalhemskören 11 december

Dalhems kyrkokör har genom åren genomgått en förvandling. Det som förut var en blandad kör har nu blivit en ren damkör. Tredje advent, den 11 december, kommer kören att sjunga julsånger i Dalhems kyrka klockan 19. Välkomna!

Dalhemskören

Backspegeln

Vi skulle vilja lyfta fram något som kan upplevas som unikt för Dalhems församling. Vi har nu under några år låtit barngrupperna vårda församlingens gamla barngravar. Veckan innan höstlovet var vi på måndagen och tisdagen ute på kyrkogården hela tiden. Det kan tyckas som en svår uppgift att tillsammans med sjuåringar göra något sådant, men den arbetsinsatsen är värd varenda ansträngning. Den avslutande andakten ville barnen sitta vid barngravarna och jag har sällan upplevt en sådan stark gudstjänst som vid detta tillfälle!

Julafton i Bara ödekyrka

På julaftonen klockan 17 firas julbön i ruinen om vädret tillåter. En kort, men stämningsfull gudstjänst i marschal-lers sken. Sedan vi började med denna tradition 2007 har endast en julbön blivit inställd!

Julotta i Dalhems kyrka

För er som är lite mer morgonpigga och kanske hellre vill ha det varmt när ni går på gudstjänst, firas julotta i Dalhems kyrka klockan 07.00 på juldagens morgon. Dalhems damkör under ledning av Barbro Olofsson kommer att medverka.

Text: Olle Jonsson. Foto: Malin Wernström.

Campanakören söker baser och tenorer

Campanakören är en blandad kör som har sin hemvist i Romaklosters pastorat med bas i Endre. Vi fungerar som en kyrko- och hembygdskör där vi uppträder och deltar med en mycket bred repertoar. Vi har ett husband som följer med på våra uppträdanden om så behövs. Vårt motto är: *När vi trivs, trivs publiken*. Vi söker nu baser och tenorer som vill förstärka mansstämmorna.

Finns det intresse kontakta körledaren Janne Ahlström, tel: 073-600 32 27.

Foto: Janne Ahlström

Församlingsnytt Roma

Dopgudstjänster

- 2/10 Carl MILTON Wilmer Östberg
Hejdeby kyrka
- 8/10 ADELE Hilma Ebba Finnberg
Endre kyrka
- 23/10 MALTE Olof Knut Löttiger Ansén
Follingbo kyrka
- 5/11 IDA Annie Sandra Lansgard Lindqvist,
Björke kyrka
- 12/11 STELLA Frida Elisabet Adman
Roma kyrka

Konfirmationsgudstjänster

- 14/8 Nova Johansson
Eskelhems kyrka
- 14/8 Tindra Andersson
Eskelhems kyrka

Vigselgudstjänst

- 17/9 Sandra Toivoinen &
Tommy Bergman
Roma klosterruin
- 8/10 Linda Jakobsson &
Jan-Inge Ahlgren
Björke kyrka

Begravningsgudstjänst

- 16/9 Inger Bödi
Allhelgonakapellet Visby
- 23/9 Tore Smittsarve
Akebäcks kyrka
- 14/10 Leif Olofsson
Roma kyrka
- 17/10 Helmer Olsson, Roma kyrka

Lucia i Björke kyrka Välkommen på luciagudstjänst **lördagen den 10 december klockan 17**. Efteråt hälsas alla välkomna till fika i Björkegården.

Lucia i Endre kyrka **söndagen den 11 december klockan 15** med Campanellernas luciatåg. Efteråt fika i kyrkan.

Foto Hanna Hämälbo/ikon

Svenskbykören i Roma kyrka

Söndagen den 11 december klockan 18 håller Svenskbykören konsert i Roma kyrka. Kaffeservering i Svenskbygården.

Julavslutning för barngrupperna

Onsdagen den 14 december klockan 18 i Roma kyrka. Luciatåg med barntimmebarnen. Efteråt fika och dans kring granen i bygdegården.

Julkonsert med Campanakören i Barlingbo

Annandag jul, 26 december, klockan 19 är det julkonsert med Campanakören i Barlingbo kyrka. Kom tidigt, det brukar bli fullt!

Konsert med Kummin i Endre

Trettondagsafton, 5 januari, klockan 19 håller musikgruppen Kummin konsert i Endre kyrka. Välkomna!

Musikgudstjänst i Roma

Trettondagen, 6 januari, klockan 18 är det musikgudstjänst i Roma kyrka med Vänge Pastoratskör och Roma/Björke kyrkokör.

Terminsstart för Romas barngrupper vecka 3 (16–22 januari)

Måndagar: Barntimmar i Roma

Onsdagar: Musikleis i Roma bygdegård.
Kompisklubben i Roma prästgård.

Torsdagar: Barnkören Campanellerna i Endre Bygdegård.

Pilgrimsjuniorerna startar den 5 mars.

För mer info, kontakta Janne Manni, tel. 070-476 48 35 eller Fia Nohrlander, tel. 070-240 71 05.

Foto Janne Manni

Händelserna kring Jesu födelse

Romarna hade erövrat Israel och ville ha kontroll över sina folk. Alla invånare måste därför skattskrivas. Maria och Josef bodde i Nasaret i norra Israel och tog sig hela vägen till Betlehem där skattskrivningen skulle ske. Det var en lång resa för Maria som var gravid. I Betlehem var alla natthärbergen upptagna. De fick därför sova i ett stall där Maria födde Jesus.

Samtidigt hade stjärntydare från Öster läst i stjärnorna att en ny konung hade fötts i Israel. De begav sig därför till kung Herodes i Jerusalem. Enligt legenden var stjärntydarna tre kungar vid namn Caspar, Melchior och Balthasar: de tre vise männen. De följde stjärnan som stannade över stallet i Betlehem där de fann Jesusbarnet.

Kung Herodes kände sig hotad av att en ny kung var född. Han lät därför de vise männen tro att även han ville hylla barnet och bad dem meddela honom när de funnit honom. Men en ängel visade sig för männen och sa att de måste ta en annan väg hem, inte vägen via Herodes.

Herodes lät då avrätta alla pojkar under två år. Maria, Josef och Jesusbarnet lyckades fly till Egypten där de stannade tills Herodes var död. Då återvände de hem till Nasaret igen.

Medelhavet

Libanon

Syrien

Nasaret

Jerusalem

Betlehem

Jordanien

Israel

Stjärntydarnas väg

Maria, Josef och Jesusbarnets väg

0 25 50 75 100 km

Jul i Sjonhems kyrka

I Vänge församling turas vi om att fira julen i någon av församlingens sex kyrkor. I år har turen kommit till Sjonhems kyrka.

På **julafton** blir det en stämningsfull julnattsmässa klockan 23 med VP-kören.

Juldagen firas med gudstjänst och kyrkkaffe klockan 11 och på **Annandagen** sjunger vi julens önskesalmer klockan 14.

I Sjonhems kyrka kan man passa på att njuta av de vackra glasmålningarna. De är original från början av 1200-talet och är placerade på sin ursprungliga plats i korfönstren. De föreställer berättelser ur Jesu liv.

Medeltida glasmålningar är ovanligt i Norden. Bara enstaka skärvor och bitar finns kvar. Undantaget är Gotland där glasmålningar fortfarande pryder omkring 30 kyrkor.

Den övre bilden föreställer Maria, Josef och Jesusbarnet vid krubban i Betlehem och den nedre, de tre vise männen som överlämnar sina gåvor till Jesusbarnet.

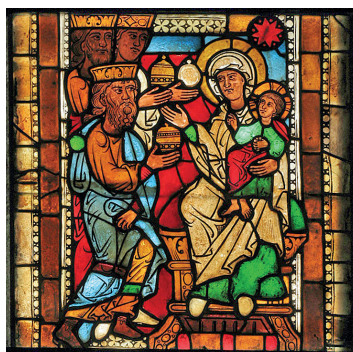

Foto: Danne Pe Pettersson, Bo-Göran Kristofferson, Gotlands kyrkonventering.

Lucia i Vänge kyrka 12 december

Måndagen den 12 december klockan 19 är alla varmt välkomna att se Lucia i Vänge kyrka. Medverkande är våra barn- och ungdomskörer under ledning av Barbro Olofsson och Olle Jonsson.

Julfest i Buttle kyrka

Söndagen den 6 januari (Trettondag jul) klockan 13 firar vi med gudstjänst och därefter julfest med dans kring granen och godispåse till alla barn. Barn- och ungdomskörerna medverkar.

Församlingsnytt Vänge församling

Begravningsgudstjänster

3/9 Inge Karlsson,
Kapellet, Visby lasarett

7/10 Otto Wulfcrona,
Allhelgonakapellet, Visby

Julkonsert i Vänge kyrka

Under hösten har körerna i Roma/Björke och Vänge församlingar haft samarbete inför en julkonsert. **Söndagen den 8 januari klockan 19** är det konsert i Vänge kyrka. Medverkande är Roma-Björke kyrkokör tillsammans med VP-Kören.

Vårens första lunchträff blir torsdagen den **23 februari klockan 12 i Guldrupe församlingshem**. Dagens gäst meddelas senare.

Gotländskt kaffekalas i Buttle

Buttle hembygdsförening inbjuder till ett rikligt kaffekalas på gotländskt vis **söndagen den 29 januari**. Vi inleder med gudstjänst i Buttle kyrka klockan 13. VP-Kören medverkar. Därefter kaffekalas i Hembygdsgården. Kostnad 100 kronor.

Församlingsnytt Östergarns församling

Dopgudstjänster

27/8 JOHN Stig Henrik Buskas
Gammelgarns kyrka

Vigselgudstjänster

24/9 Charlotta Ågårdh Orsmark
och Emil Jakobsson
Ala kyrka

Begravningsgudstjänster

2/9 Henning Lundborg
Gammelgarns kyrka
16/9 Charlotta "Lotta" Johansson
Närs kyrka
17/9 Tomas Rosén, Gammelgarns kyrka
22/9 Dagny Eriksson, Gammelgarns kyrka
8/10 Kjell Klintström, Gammelgarns kyrka
14/10 Marina Sidén, Östergarns kyrka

Östergarn-Gammelgarns HEMBYGDSPÖRENING

800-åring firade 10-årsjubileum!

Kyrkan och kastalen i Gammelgarn med den gemensamma kalkstensgrå, stränga eller hellre trygga ålderdomliga karaktären har alltid väckt människors intresse. I senare tider, när kastalens uppgifter för försvar och förvar blivit mindre viktiga, dess inre svårtillgängligt och små träd börjat växa på torntoppen, insåg man att åtgärder krävdes. Björn Håkansson väckte förslag om viss renovering och inre anpassning av kastalen och gjorde den tekniska beskrivningen. I samråd med Länsmuseet och Länsstyrelsen godkändes ett program för renoveringen och byggherre blev ägaren, församlingen i Gammelgarn genom

Sture Ärleback. Byggnadshyttan på Gotland utförde arbetet förtjänstfullt. Sommaren 2006 invigdes

kastalen högtidligen med närvaro av biskop, landshövding, präster, medeltida processionsinslag, stor församling intresserade människor och givetvis de närmast engagerade. När kastalens alla våningsplan härmed iordningsstälts för besökare har Hembygdsföreningen genom guidningar och intressanta utställningar under hittills tio somrar lockat tusentals intresserade till kastalen, en av ett fåtal välbevarade av ursprungligen 14 medeltida kastaler uppförda på Gotland.

Björn-Erik Lindblom

En hälsning från barnhemmet Arteco i Zambia

På en Gemenskapssamling på Östergarnslandet för drygt tio år sedan hade vi besök från Zambia. Några barnhemsungdomar från barnhemmet Arteco berättade om sina liv och en av de yngre medarbetarna på barnhemmet beskrev hur man med små medel tog hand om över 50 föräldralösa barn. Besöket ingick i GotZam-projektet som är ett biståndsprojekt som knyter samman Gotland och Zambia. Initiativtagare och drivande i projektet är Frälsningsarmén i Visby. Efter besöket beslutade Östergarns församling att församlingskollektorna skulle gå till barnhemmet Arteco i Zambia och så har det fortsatt år efter år.

För några veckor sedan kom Follingborna Peter och Florence Woode hem från sitt årliga Zambibesök och vi passade på att fråga Peter, som är ansvarig för GotZam-projektet, om hur det ser ut på barnhemmet Arteco just nu.

– Barnhemmet och skolan utvecklas hela tiden, berättar Peter. Skolan har de sista åren vuxit och har nu 367 elever. Av dessa kommer cirka 50 barn från barnhemmet som ligger i anslutning till skolan.

Barnhemmet är helt beroende av gåvor och donationer och de cirka 30 000 kronor som varje år samlats in på Östergarnslandet betyder mycket. Det yngsta barnet är 8 år och det äldsta 21 år. Ungefär hälften av barnen är föräldralösa och de flesta av de övriga kommer från missbrukarhem. Man har också ett återanpassningsprogram för att försöka motivera släktingar att ta hand om barn som lämnats till barnhemmet. Flera av dem som nu är lärare på skolan eller arbetar på barnhemmet har själva varit barnhemsbarn men tack vare åren på Arteco har de fått både utbildning och arbete.

– Jag hoppas att barnen på Arteco inte ska glömmas bort och att vi på Gotland ska fortsätta att stödja barnhemmet. Barnen som bor där har det bra och trivs, de är som en familj, säger Peter Woode.

Peter Woode kommer till Gemenskapssamlingen på Östergarnslandet **onsdagen den 25 januari i Anga**. Då berättar han mer och visar både bilder och film från Arteco.

Per Olof Sahlberg

Låt fler få fylla fem – julkampanjen 2016

Var femte sekund dör ett barn som inte hunnit fylla fem år. Var med och kämpa mot barnadödligheten du också! Svenska kyrkans julkampanj pågår varje år från första advent till 31 januari.

Förra året var jag i Sydafrika för att besöka de biståndsprojekt som Svenska kyrkan stöder där. Bland annat besökte vi mentormammaprojektet Philani i Khayelitsha, en kåkstad utanför Kapstaden. Där bor drygt en halv miljon människor, de flesta av dessa har endast ett plåtskjul som bostad. Fattigdomen och barnadödligheten är mycket stor och en femtedel är hivsmittade. Tonårsmammor är ingen ovanlighet. Allt detta kan kännas hoppöst, men det finns ljus i mörkret: Mentormammorna i Philani gör skillnad! Projektet grundades av Ingrid le Roux, en svensk läkare som verkat i Sydafrika i närmare 30 år. Verksamheten bygger på att lyfta fram goda exempel. Mammor som har lyckats att få sina barn att växa upp, får en kort utbildning och får

SÅHÄR KAN DU STÖDJA JULKAMPANJEN 2016:

Skicka SMS till 72905.

- Skriv LIV för att ge 100 kr.

- Skriv HOPP för att ge 50 kr.

Swish 9001223.

Bankgiro 900-1223.

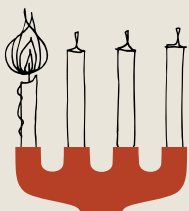
Plusgiro 90 01 22-3.

sedan jobb. Varje mentormamma går runt i sitt område, cirka 500 hushåll, och besöker nyförlösta mammor och deras barn. De mäter och väger barnen för att hålla koll på undernäring. De ger mammorna råd om näringslära och hjälper dem även med andra livsviktiga saker, som till exempel att se till att de tar sina bromsmediciner mot aids. Mentormammakonceptet har nu spritt sig från Khayelitsha till andra delar av Sydafrika och ännu längre ut i världen.

Olle Jonsson

Kalendarium 27 NOVEMBER – 26 FEBRUARI

SÖNDAG 27 NOVEMBER

Första Advent

- 10.00 HALLA KYRKA. Familjegudstjänst. Dalhems och Vänge församlingars barngrupper. Ungdomskören och Dragonflies. Kyrkkorv och adventskaffe.
- 11.00 AKEBÄCKS KYRKA. Adventsgudstjänst. Bengt Kalström, trumpet. Adventsgröt.
- 13.00 GAMMELGARNS KYRKA. Adventsgudstjänst med Kyrko-kören. Kyrkkaffe i bygdegården.
- 14.00 ELIM KATTHAMMARSVIK. Församlingssöndag.
- 18.00 ENDRE KYRKA. Adventsgudstjänst med Campanakören. Röda korset anordnar adventskaffe i Bygdegården.
- 19.00 BUTTLE KYRKA. Adventsgudstjänst. VP-Kören. Adventsgröt i Hembygdsgården.
- 19.00 DALHEMS KYRKA. Söndagsguds-tjänst. Julsånger med Karolina Lyngstad.
- 19.00 ROMA KYRKA. Adventsgudstjänst med Roma/Björke kyrkokör. Adventskaffe i Roma bygdegård.

ONSDAG 30 NOVEMBER

- 19.30 ELIM KATTHAMMARSVIK.
Bibelläsningsskväll.

LÖRDAG 3 DECEMBER

10.00–15.00

DALHEMS FÖRSAMLINGSHEM.
Kyrkans Ungas julmarknad.

SÖNDAG 4 DECEMBER

Andra i Advent

- 10.00 EKEBY KYRKA.
Söndagsgudstjänst.
- 10.00 SJONHEMS KYRKA.
Högmässa, adventskaffe.
- 11.00 BARLINGBO KYRKA.
Adventsgudstjänst. Röda korset anordnar adventskaffe.
- 11.00 ANGA KYRKA. Högmässa.
Kyrkkaffe. Olle Jonsson berättar om Sydafrika.
- 14.00 ÄLDREBOENDET KATTHAMMARSVIK. Andakt. Svenska kyrkan.
- 19.00 DALHEMS KYRKA.
Officerskörens adventskonsert.
- 19.00 ELIM KATTHAMMARSVIK.
Adventsandakt.
- 19.00 HEJDEBY KYRKA. Gudstjänst med Melinska kapellet.
- 19.00 VIKLAU KYRKA.
Adventsgudstjänst. Adventskaffe.

TISDAG 6 DECEMBER

- 18.30 HALLA KYRKA.
Mässa i all enkelhet.
19.00 FOLLINGBO KYRKA. Veckomässa.

ONSDAG 7 DECEMBER

- 14.00 ELIM KATTHAMMARSVIK.
Gemenskapssamling på
Östergarnslandet med advents-
kaffe. Dagens gäst: sjukhuspastor
Anna Ljung.

LÖRDAG 10 DECEMBER

- 15.00 ÖSTERGARNS KYRKA
Julkonsert med Bonza Speranza.
17.00 BJÖRKE KYRKA. Luciafirande.
18.00 DALHEMS KYRKA.
Röda korsets luciafirande.

SÖNDAG 11 DECEMBER

Tredje advent

- 11.00 BJÖRKE KYRKA. Mässa.
11.00 KRÄKLINGBO KYRKA. Högmässa.
15.00 ENDRE KYRKA. Lucafirande.
18.00 ROMA KYRKA.
Svenskbykörens konsert.
19.00 DALHEMS KYRKA. Söndagsguds-
tjänst. Dalhems damkör.
19.00 GULDRUPE KYRKA.
Mässa. Adventskaffe.
19.00 SKANSEN, HERRVIK. "Söndagskväll"
– ekumenisk sångkväll i adventstid.

MÅNDAG 12 DECEMBER

- 19.00 VÄNGE KYRKA.
Luciafirande med församlingens
barn- och ungdomskörer.

ONSDAG 14 DECEMBER

- 19.30 ELIM KATTHAMMARSVIK.
Bibelläsningsskväll.

SÖNDAG 18 DECEMBER

Fjärde advent

- 10.00 HÖRSNE KYRKA. Mässa.
11.00 VÄNGE KYRKA.
Högmässa, adventskaffe.
11.00 ROMA KYRKA. Pilgrimsmässa.
11.00 ÖSTERGARNS KYRKA. Högmässa.
14.00 ÄLDREBOENDET
KATTHAMMARSVIK. Andakt, Elim.
15.00 GAMMELGARNS KYRKA.
Julkonsert med kören Loci Stella.
19.00 AKEBÄCKS KYRKA. Taizégudstjänst.

TISDAG 20 DECEMBER

- 19.00 BARLINGBO KYRKA. Veckomässa.

LÖRDAG 24 DECEMBER

JULAFTON

- 11.00 ENDRE KYRKA.
Samling vid krubban.
11.00 GAMMELGARNS KYRKA.
Samling kring julkrubban.
11.00 SJONHEMS KYRKA.
Samling vid julkrubban med barn
och ungdomskörer.
17.00 BARA ÖDEKYRKA. Julbön.
23.00 BJÖRKE KYRKA.
Julnattens gudstjänst.
23.00 FOLLINGBO KYRKA.
Julnattens gudstjänst.
23.00 KRÄKLINGBO KYRKA.
Julnattsmässa. Solist Elin Jakobsson.
23.00 SJONHEMS KYRKA.
Julnattsmässa VP-Kören.

SÖNDAG 25 DECEMBER

JULDAGEN

- 07.00 DALHEMS KYRKA.
Julotta. Dalhems damkör.
- 07.00 HEJDEBY KYRKA.
Julotta med Campanakören.
- 07.00 ROMA KYRKA Julotta med
Roma/Björke kyrkokör.
- 07.00 ÖSTERGARNS KYRKA.
Julotta. Manskören.
- 10.00 AKEBÄCKS KYRKA.
Juldagsgudstjänst.
- 11.00 SJONHEMS KYRKA.
Julgudstjänst. Kyrkkaffe.
- 14.00 ELIM KATTHAMMARSVIK.
Juldagsgudstjänst.

MÅNDAG 26 DECEMBER

ANNANDAG JUL

- 11.00 ALA KYRKA.
Musikgudstjänst med Kyrkokören.
- 11.00 BJÖRKE KYRKA. Högmässa.
- 14.00 SJONHEMS KYRKA.
Julens önskepsalmer.
- 14.00 ELIM KATTHAMMARSVIK.
Söndagsskolans julfest.
- 19.00 BARLINGBO KYRKA.
Julkonsert med Campanakören.

LÖRDAG 31 DECEMBER

Nyårsafton

- 17.00 BARLINGBO KYRKA. Nyårsbön.
- 18.00 ELIM KATTHAMMARSVIK.
Ekumenisk nyårsbön.

SÖNDAG 1 JANUARI

Nyårsdagen

- 11.00 BJÖRKE KYRKA. Högmässa.
- 14.00 BUTTLE KYRKA. Nyårsmässa.

- 14.00 ÄLDREBOENDET.
KATTHAMMARSVIK. Andakt, Elim.
- 15.00 DALHEMS FÖRSAMLINGSHEM.
Söndagsgudstjänst.
- 19.00 ANGA KYRKA. Högmässa.

FREDAG 6 JANUARI

Trettondag Jul

- 10.00 DALHEMS FÖRSAMLINGSHEM.
Söndagsgudstjänst.
- 11.00 FOLLINGBO KYRKA. Gudstjänst.
- 13.00 BUTTLE KYRKA. Gudstjänst med
julfest, dans kring granen. Barn och
ungdomskörerna medverkar.
- 18.00 ROMA KYRKA. Musikgudstjänst
med VP-kören och Roma/Björke
kyrkokör.
- 19.00 ELIM KATTHAMMARSVIK.
"Trettondagskväll" – ekumenisk
julsångskväll med Kyrkokören.
- 19.00 ENDRE KYRKA.
Konsert med Kummin.

SÖNDAG 8 JANUARI

1 efter trettondagen

- 10.00 DALHEMS FÖRSAMLINGSHEM.
Mässa.
- 11.00 BJÖRKE Ekgatan 66. Mässa.
- 11.00 ÖSTERGARNS KYRKA. Högmässa.
- 19.00 ENDRE BYGDEGÅRD. Gudstjänst.
- 19.00 VÄNGE KYRKA.
Julkonsert med VP-Kören och
kyrkokören från Roma-Björke.

TISDAG 10 JANUARI

- 19.00 HEJDEBY GAMLA SKOLA.
Veckomässa.

SÖNDAG 15 JANUARI

2 efter trettondagen

- 10.00 DALHEMS FÖRSAMLINGSHEM.
Söndagsgudstjänst.
- 10.00 HALLA KYRKA. Högmässa.
- 13.00 ROMA KYRKA. Mässa.
- 14.00 ELIM KATTHAMMARSVIK.
Elimförsamlingens 148:e årsmöte.
- 14.00 GULDRUPE FÖRSAMLINGSHEM.
Gudstjänst. Kyrkkaffe.
- 14.00 ÄLDREBOENDET KATTHAMMARSVIK. Andakt. Svenska kyrkan.
- 16.00 GAMMELGARNS KYRKA.
Familjegudstjänst.
Julgransplundring med fiskdamm.
- 19:00 AKEBÄCKS KYRKA. Taizégudstjänst.

ONSDAG 18 JANUARI

- 19.30 ELIM KATTHAMMARSVIK.
Bibelläsningsskväll.

FREDAG 20 JANUARI

- 19.00 ÖSTERGARNS FÖRSAMLING.
"After-jul"-fest i Kräklingbo
bygdegård. Föranmälan.

SÖNDAG 22 JANUARI

3 efter trettondagen

- 10.00 DALHEMS FÖRSAMLINGSHEM.
Mässa.
- 10.00 VIKLAU KYRKA. Högmässa.
- 11.00 ALA KYRKA. Högmässa.
- 11.00 BJÖRKE Ekgatan 66. Mässa.
- 11.00 ELIM KATTHAMMARSVIK.
Gudstjänst i GARDA tillsammans
med Östra Gotlands Equmenia-
församling.

- 14.00 SJONHEMS HEMBYGDSGÅRD.
Gudstjänst. Kyrkkaffe.

- 19.00 BARLINGBO MELINSKA GÅRDEN.
Gudstjänst.

TISDAG 24 JANUARI

- 19.00 FOLLINGBO KYRKA.
Veckomässa.

ONSDAG 25 JANUARI

- 14.00 ANGA FÖRSAMLINGSHEM.
Gemenskapssamling på
Östergarnslandet. Dagens gäst
Peter Woode som berättar om
barnhemmet Arteco i Zambia.

SÖNDAG 29 JANUARI

4 efter trettondagen

- 10.00 DALHEMS FÖRSAMLINGSHEM.
Söndagsgudstjänst.
- 11.00 KRÄKLINGBO KYRKA. Högmässa.
- 11.00 ROMA KYRKA. Mässa.
- 13.00 BUTTLE KYRKA.
Gudstjänst. VP-Kören. Efter guds-
tjänsten inbjuder Hembygdsför-
eningen till Gotländskt kaffekalas i
Hembygdsgården.
- 14.00 ÄLDREBOENDET
KATTHAMMARSVIK. Andakt.
Svenska kyrkan.
- 19.00 ENDRE BYGDEGÅRD. Gudstjänst.
- 19.00 VÄNGE KYRKA.
Taizémässa.

ONSDAG 1 FEBRUARI

- 19.30 ELIM KATTHAMMARSVIK.
Bibelläsningsskväll.

SÖNDAG 5 FEBRUARI

Kyndelsmässodagen

- 11.00 DALHEMS KYRKA.
Gemensam gudstjänst för hela
pastoratet med alla körer.
- 19.00 AKEBÄCKS KYRKA. Taizégudstjänst
- 19.00 ANGA KYRKA. "Söndagskväll"
– ekumenisk sångkväll.

TISDAG 7 FEBRUARI

- 19.00 HEJDEBY GAMLA SKOLA.
Veckomässa.

SÖNDAG 12 FEBRUARI

Septuagesima

- 10.00 DALHEMS FÖRSAMLINGSHEM.
Söndagsgudstjänst.
- 10.00 GULDRUPE KYRKA. Högmässa.
- 11.00 BJÖRKE Ekgatan 66. Gudstjänst.
- 11.00 ÖSTERGARNIS KYRKA. Högmässa.
- 14.00 HALLA KYRKA.
Önskepsalmer. Kyrkkaffe.
- 14.00 ÄLDREBOENDET KATTHAMMARS-
VIK. Andakt. Elim.
- 19.00 BARLINGBO MELINSKA GÅRDEN
Mässa.

ONSDAG 15 FEBRUARI

- 19.30 ELIM KATTHAMMARSVIK.
Bibelläsningkväll.

SÖNDAG 19 FEBRUARI

Sexagesima

- 10.00 DALHEMS FÖRSAMLINGSHEM.
Mässa.
- 10.00 SJONHEMS KYRKA. Högmässa.
- 11.00 ALA KYRKA. Högmässa.
- 11.00 ENDRE KYRKA. Familjegudstjänst.

- 14.00 ELIM KATTHAMMARSVIK.
Församlingssöndag.
- 14.00 VIKLAU FÖRSAMLINGSHEM.
Gudstjänst. Kyrkkaffe.
- 19.00 HEJDEBY GAMLA SKOLA.
Gudstjänst.

TISDAG 21 FEBRUARI

- 19.00 ROMA KYRKA. Veckomässa.

ONSDAG 22 FEBRUARI

- 14.00 ÖIK:S KLUBBSTUGA, ÖSTERGARN.
Gemenskapssamling på
Östergarnslandet. Ämnet
"Romernas kamp" presenteras av
Elin och Moa Ahlström.

TORSDAG 23 FEBRUARI

- 12.00 GULDRUPE FÖRSAMLINGSHEM.
Lunchträff.

SÖNDAG 26 FEBRUARI

Fastlagssöndagen

- 10.00 DALHEMS FÖRSAMLINGSHEM.
Söndagsgudstjänst. Kyrkkaffe med
semlor.
- 11.00 BJÖRKE KYRKA. Mässa. Kyrkkaffe
med semlor i Björkegården.
- 11.00 GAMMELGARNIS KYRKA.
Högmässa.
- 11.00 VÄNGE KYRKA. Festmässa innan
fastan. Kyrkkaffe med semlor.
- 14.00 ÄLDREBOENDET KATTHAMMARS-
VIK. Andakt. Svenska kyrkan.
- 19.00 ELIM KATTHAMMARSVIK.
Ekumenisk Världsöndagsguds-
tjänst med program från
Filippinerna.
- 19.00 FOLLINGBO KYRKA. Gudstjänst.

Romaklosters pastorat

www.svenskakyrkan.se/romakloster

Kyrkoherde

Pernilla Cramnell

tel: 0498-26 07 05

E-post: pernilla.cramnell@svenskakyrkan.se

Pastorsexpedition

Tel 0498-500 31

Roma prästgård: tisdag–fredag kl 10–14

Kanslist: Karin Thunegard, tel 0498-26 07 07

E-post: romaklosters.pastorat@svenskakyrkan.se

DALHEMS FÖRSAMLING

**socknarna Bara, Dalhem, Ekeby,
Ganthem och Hörsne**

Komminister Per Mellqvist

tel: 0498-380 01, 070-939 70 60

E-post: per.mellqvist@svenskakyrkan.se

Församlingsassistent

Olof Jonsson, tel: 070-236 47 61

Barnledare Gunilla Sjöberg, tel: 0498-380 31

Musiker/ungdomsledare

Lena Nordahl, tel: 073-969 44 51

Barbro Olofsson, tel: 076-941 64 74

Vaktmästare

Thomas Glifberg (Ekeby), tel: 070-289 61 71

Olof Jonsson (Dalhem), tel: 070-236 47 61

Meg Pettersson (Bara, Ganthem, Hörsne),

tel: 072-224 07 19, 070-408 63 24

Församlingsexpedition

Dalhems prästgård: onsdag kl. 9–12

ROMA

församlingarna Akebäck,

Barlingbo, Björke, Endre,

Follingbo, Hejdeby och Roma

E-post: roma.forsamling@svenskakyrkan.se

Komminister Janne Manni

tel: 0498-26 07 15, 072-214 07 15

E-post: janne.manni@svenskakyrkan.se

Musiker Karin Bromö, tel: 070-435 39 78

Janne Ahlström, tel: 0498-26 07 02

Församlingspedagog

Lena Lilja, tel: 070-240 71 05

Vaktmästare

Rickard Kristiansson, tel: 0498-26 07 11

Tomas Blomberg, tel: 070-621 17 34

VÄNGE FÖRSAMLING

**socknarna Buttle, Guldrupe,
Halla, Sjonhem, Viklau
och Vänge**

Komminister Rune Olofsson

tel: 0498-510 35, 0498-26 07 18

E-post: rune.olofsson@svenskakyrkan.se

Musiker

Barbro Olofsson, tel: 076-941 64 74

Per Farinder, tel: 070-348 85 59

Vaktmästare

Britt Stenfeldt, tel: 0498-26 07 12

Karin Dreborg, tel: 0498-26 07 06

Församlingsexpedition

Vänge prästgård:

onsdag kl. 10.30–12, fredag kl. 9–11

ÖSTERGARNS FÖRSAMLING

**socknarna Ala, Anga, Gammelgarn,
Kräklingbo och Östergarn**

Komminister Helena Stenhammar

tel: 0498-520 01, 0498-26 07 10

E-post: helena.stenhammar@svenskakyrkan.se

Föräldraledig från 15 december 2016.

Musiker Lena Haglund, tel: 072-735 05 45

Vaktmästare

Mickael Lundgren, tel: 072-239 07 14

EVANGELISKA FRIKYRKAN, ELIM

Katthammarsvik

Föreståndare och pastor:

Per Olof Sahlberg

tel: 0498-523 09, 072-240 24 02

E-post: sahlberg.gotland@gmail.com